

ČAJ

Pro chvíle pohody

ČERVENEC 2017

Časopis Autorů Jičínska

Zmatek

Pod ostrými harpunami
řev srdce ještě mrtvý není.

Střílna nehybná němě stojí,
zkažená vína zaplavují slunce
a po tmě běsy v nepokoji.
Z obrázků taje mráz.

Do rozbředlé barvy v šedi
nahlížíš pomaten.

Jen ptáci v dešti vědí,
co pravda je,
co sen.

Martin KOREČEK

130

Vážení čtenáři,

prázdninový ČAJ Vás zve na Sázavu,
neboť tam nejraději tráví volný čas dnes zpovídaný spisovatel
Zdeněk Rosenbaum.

Jsem rád, že jsem s ním mohl připravit netradiční rozhovor,
neboť patřil v dobách mých literárních začátků k velkým vzorům.
Zdeněk Rosenbaum mimo jiné přiznal, že: „**Všechny moje knihy
jsou autobiografické, některé víc, jiné méně.**“

Hostem ČAJe je básník **Martin Koreček**,
který uspěl na letošní Řehečské slepici.
Kromě básně „**Zmatek**“ na titulní straně, představuje
v čísle svoji další tvorbu,
např. básně „**Lesk lidské duše**,“ „**Jednou ráno**“ a další.

Tvorbu regionálních autorů zastupuje
moje povídka „**Husa, motýl, předjaří**“,
která byla napsána před dávnými lety právě
pod vlivem povídkové tvorby Zdeňka Rosenbauma.

Poezii představuje **Václav Teslík** („**Zvonky štěstí.**“)

Bohužel přinášíme i smutnou zprávu,
ve věku 91 let zemřel
regionální historik a spisovatel **Vladimír Úlehla.**

Přeji Vám hezkou dovolenou či prázdniny,
ať si užijete všechny cesty a přeje Vám počasí.
A třeba se na té Sázavě potkáte i se Zdeňkem Rosenbaumem.

Váš Václav

HOST ČAJe:

Martin Koreček (*1979)

Narodil se v Chrudimi, ale bydlí v Podhořanech u Ronova nad Doubravou. Vystudoval Střední odborné učiliště potravinářské v Chrudimi a Střední potravinářskou školu v Pardubicích.

Pracoval jako technolog, pekař i doplňovač regálů. V současné době je zaměstnáván v automatickém mlýně nedaleko Chrudimi.

V literární tvorbě nemá vyhraněný styl. Pouští se do psaní čehokoliv.

Počínaje haiku, přes verše volné i vázané, pověsti, texty k písním (*N.V.Ú. - Kam nás tlačej z alba Nikdy nebo navždy a Sarkastix – Na smrt seru jim*) a prózou všeho žánru konče.

Mimo psaní se baví sportem - pasivně a trochu i aktivně. Sbírá známky a zajímavé výroky lidí. Rád si přečte dobrou knihu a bez hudby si nedovede představit svět.

Knihy : *Mnohochuť (e-book)*
: *Pověsti nejen Chrudimské*
: *Pověsti z Chrudimska nesou se noci*
: *Modrý Mauricius*

Almanachy a sborníky : *Milostná a erotická poezie*
: *Současná poezie 2010*
: *Stoupající hvězdy 2011*
: *Smyslná česká poezie*
: *Čeští básníci*
: *Básníci třetího tisíciletí 3*
: *Smyslná česká poezie 2*
: *Písmáci dětem*
: *Mijím se s měsícem*
: *Pár střípků 2013*
: *Polotam 2014*
: *Opouštění 2016*
: *Rokle šeré smrti (e-Book)*
: *Proměny a emoce Mnohochuti*

Publikoval také v časopise Pardubický sporták, potom v internetovém časopisu Ilegalit, v časopisech Psahlavci, Partonyma a v Orelském zpravodaji.

Za svou tvorbu obdržel několik cen udílených nakladatelstvím Alisa. (2011 a 2013 - *Cena Benjaminu Kinga*, 2012 – *Cena královny Alisy*, 2015 - *cena Tri litera*)

V 2009 - 2015 získal čestné uznání na mezinárodní literární soutěži Strumień.

V roce 2013 byly jeho povídky oceněny druhým místem v soutěži literární vysočina a jeho básně prvním místem v soutěži Mělnický Pegas V Mělníku, o rok později, dosáhl ještě na čestné uznání v téže kategorii.

V roce 2015 získal třetí místo ve Frýdku-Místku.

Rok 2014 a 2016 mu přinesl také čestné uznání v soutěži literární Varnsdorf.

V roce 2016 dosáhl na třetí místo v Lysé nad Labem.

Poezie Martina Korečka

Lesk lidské duše

Krystalky šířek z prohnílého rána
pašují lesk a krátkost dní,
co hřmí v nich barvy, ticho, řev a
sny, jež samy sklesle létají.

Ted' ráj tu chybí přetnut v půli,
postaven skoro z polopravd.
zčernalé jmelí plné smůly,
sobecky vzbudí, prázdno, chlad.

A venku v řece malé krysy,
láska svým strachem léty vře,
tribuny domů šuškaají si
o lidské duši, o vinně.

Jednou ráno

Roztrhaná tma
šedivým ránem
nepřinese ptačí zpěv.
Umouněné nebe
pláče černé slzy.
Z kaluží pije nový den.

Mrazivý dech
spících nářků
zabije touhu vstát.
Blyštivé koleje
vedou poslední vlak
a z pražců sála vůně nekonečna.

Nářky

Do toho ticha,
které neslyšíš,
vkládáš smutné tóny svých myšlenek.
A chtěl bys křičet a náříkat,
jenže je noc a nářky chtějí spát.

Do toho ticha,
které drtí,
chceš namalovat obraz svojí zbabělosti.
A moc si přeješ vstát a bušit
jenže je noc a nářky hluky ruší.

Do toho ticha,
co nedopadlo,
házíš těžké kameny svého rozhodnutí.
A už je neposbíráš. Leží.
Je noc a bez nářků bys nežil.

Pád

Světlo stíná nádor – k neodloučení
smrt a život jednou jsou.

A přesto
skleněné mraky nečistých válek
prorazí bledé.

A přesto
vítězný pramen z očí.
Voda touhou nahá zachytí světla padlých.

Lsti

Lstivý den plazí se jako had,
který nese úsměv lišky.

Bezbarvá radost z bahna
s proměnou lichotek ještě má kapku krve.
Brouzdá se bezzubá,
náhodou sama, provinile.

Břít zmůže víc než cit
nevadí bolesti.
A důvody zápasů
nesdílní odpustí.

Výtah do prázdna

Klesám
tlením učených v tlačnici
veden k mstám
stávkující.

Hledání
rozrylo hysterezi pera,
smysly zmírají,
v ráji Lucifera.

Bezmocně šeptem
křivíme ústí ucaná.
Závěj vše Kristovým steskem
trpce plivaje.

Klesám
bolestně měním štěstěny
veden k mstám
v pravdě zavřený.

Podvod

Zkažená hmota,
zděšená hmota, hmota skal,
nahota národa,
Boži vnik a síla z duše zlá.

Způsoby vzpěr,
akt smršťí zamlžených,
kříž příková hmota v zradách.

Koráby věr,
churavý úsměv nutné změny,
oběma zjevně hlava padá.

Zbytek nebe

Z listí opadalo nebe
na stromě zůstal jenom jeden mrak.
Podzim si koupil lahev rumu
a jeho vůní zalil strach.

Zelená bouře v uších zebe,
v kapse se skrývá jenom dnešní noc.
Opojena vůní přátelského alkoholu,
smrt prosí zázrak o pomoc.

Z mraku jak vymačkaný sen,
kompresor nasál jenom bílý prach.
V hrníčku zbytek černého lógru
a srdce bije na poplach.

Zmatek

Pod ostrými harpunami
řev srdce ještě mrtvý není.

Střílna nehybná němě stojí,
zkažená vína zaplavují slunce
a po tmě běsy v nepokoji.
Z obrázků taje mráz.

Do rozbředlé barvy v šedi
nahlížíš pomaten.

Jen ptáci v dešti vědí,
co pravda je,
co sen.

Estráda

Meč modly dopadá a naříká si chtíc
lacino výpalné ze svahu cválajíc.
Hladové myši nějak mine v utrpení,
z hlavně k botám pád do ráje rozpolcený.

Prokletou zahradou se gestem šklebí nic,
plamenům mámení bezduše tleskajíc.
Dřív nežli nevinnost měch bohů prořízne jim,
odhalí pravdu všem lidem pomýleným.

Hrabivost stává se živou pokladnicí
hadí je spirála mrazivých kódů výšin.
Zastřenou mysl znásilní běsy hluší.

V nadsázce běda všem, gestapo, estrády,
mylně s odměnou žije ten, který je trestaný.
Zarezlá odpověď výhni se nebrání.

Děsivost

Chmury ducha, smítko v křeči sedá
a mlčí v prachu. Marná změna
ptá se po všem více, s něhou malou
skrýš proklíná. A půlku sebe,

nevtipnou děsivost šedi,
smí příště házet. Dýše, dýše,
ta puchem jakás zvadlá růže,
nevinně, směšně strachem taje,

brodí se v změti popletených
jímž mýlka běží do tváře
nejkratším množstvím zkratek, bláto
na povel vůkol sebe rozhazivší.

Dračí dech

Dech ve sluji vši slepé rmutí
neb možná hnidy skutků tlí,
aniž nitro zvedá pěsti k bití.
Probodli kuře hrotem tmy.

Tmou, světlem – světla nevidíce
a u chrámu jen modlitby
řvou, svící moloch maskující
a v řece hřichy zabijí.

Nůž zvednul! Strašáka obřadu,
na hrdle malé naděje
obkročmo, čelně z téhož hřadu,
svět pije krve krůpěje.

A cest do ráje jako kostí,
když sem tam mrtvol zetlých pár.
Zdrcené příště slibu zproští
jak nehloupější milodar.

Houslista

Zčeřili dusnem magma cenné,
houslista spoután v řemenech.
Chaos v bublině nenažrané,
v okapec znělo stísněně.

Špás jemuž smutně zněl i duet
mrak chtivý tají po nocích.
Sklon lživý shnije bezejmenně,
závist všech gangů horoucích.

V umělých ostyších čas much,
hnát vřavou šerou ortel svůj.
Žalostně skryti vrčíc léčky,

krchovy stavějíc si jen
a z prasklých smyčců průsmyk střel
temnému veliteli smečky.

Propadlo

Zpěv zrůd láká k vlnám krve a vraždy dní vyblednou z žil
a zhnědlo šváby pnutí sáčka
a cosi strašně přitíží.

A proto moto bylo skryto jako lkaní obrů skal,
a v negližé hroty větrů
a bose cválá tluchuba.

A svržen taje nenáviděn, z důvodu vrstev: lóže, hnůj
to v padlém stromu plamen mával,
v bahně hrozil systému.

Pokosil malé měkonosy a dokonalé neudal,
zpěv zrůd láká k vlnám krve
a vraždit umí léčbou král.

Znovu

Vykvetlo mnoho černých vteřin
hodiny v rukou sténaly.
Z pramenů vyschlých teklo ponížení,
křik vytesán byl do skály.

Nastalo jarní krvesetí,
tváře hladem modrally.
Králové tváře měli skřetí,
člověk se strachem netajil.

Protekla řeka údolím květin,
kohoutky zbraní cvakaly.
Dnes znovu jako před tím,
mor vodu živou otrávil.

**„Všechny moje knihy jsou autobiografické,
některé víc, jiné méně.“**

ROZHOVOR – ZDENĚK ROSENBAUM

Tentokrát jsem požádal o rozhovor spisovatele, který se především v počátcích mé literární dráhy stal mým vzorem. Jeho povídkové soubory „Muž ve vaně“ či „Žena ve vaně“ mě oslovily natolik, že jsem v jejich stylu začínal psát svoje první pokusy. A pochopitelně nesmím zapomenout na pro mne kultovní román „Mé svatby, cizí pohřby.“ Ale přečetl jsem i řadu dalších knih od tohoto autora, třeba „Fantagor aneb Bláznova píseň“, „Most přes zlou vodu“, „Nač pospíchat domů“, „Sbohem, mosazné hvězdy“, ale nebudu je

jmenovat všechny. Jen jsem se trochu míjel v autorových knihách ve stylu sci – fi. Pokud jste ještě nepoznali, o koho se jedná, napovím, že podle jeho stejnojmenné knihy byl natočen film „Krajina s nábytkem.“

Jsem rád, že v dnešním ČAJi můžu vyzpovídat Zdenka Rosenbauma.

- Pane Rosenbaume, domnívám se, že máme podobné literární vidění. Dokonce jste si v knížce „Muž ve vaně“ zvolil jako úvodní motto citát Williama Saroyana, autora i mému srdci blízkého. Měl jste i vy, jako začínající autor, své velké vzory? A jaké? Jaké byly vaše literární začátky? Nejste vy tak trochu oním Přemkem z povídky „Povodeň?“

Jestli máme podobné literární vidění, tak to je určitě dobře. Pro vás, pochopitelně.

(Ale abyste se, pane doktore, hned zkraje neurazil, musím podotknout, že pořádně nevím, co to „literární vidění“ je. V podstatě si myslím, že je to výtvar literární kritiky, smysl jejíž existence, zcela popírám. Ještě bych se zařatými zuby akceptoval termín „výtvarné vidění,“ i když pámbuví proč to Picasso viděl jednou růžově a pak zas modře. A co hudební vidění (nebo slyšení?) Že by to byl nějaký zvláštní způsob, jakým spisovatel nahlíží na realitu? V tom případě mám tohledencto literární vidění každé pátek jiný.)

*Saroyana mám rád. Ale taky spoustu dalších.
Američanů.*

Žádný velký vzor jsem neměl. Ani žádný menší. Jen na svetru jsem měl jeden. Byl na něm jelen. Ale ten mou tvorbu nijak zvlášť neovlivnil.

Moje literární začátky byly stejné jako vaše. A jako kdekoho. Psal jsem básně. Když jsem se v nich dopracoval k dokonalosti, přestalo mě to bavit a začal jsem psát povídky. Atd.

*Samozřejmě, že jsem tak trochu Přemkem ze zmíněné povídky. A tak trochu hrdinou (hrdinkou) každé své knížky.
Jináč to ani není možný.*

- Co ve vašem životě znamená váš rodný kraj? A proč se ve vašich příbězích tak často objevuje voda, většinou je to Berounka, jestli se nemýlím?

Na vaši banální první otázku nedokážu odpovědět tak, aby to neznělo banálně. A teatrálně. A kýčovitě. A sladkobolně. A blbě. Takže prosím čtenáře, ať si odpoví sami. Jakkoliv pozitivně.

*Nakonec jsem za svůj dlouhý život neslyšel, ani nečetl, že by někoho rodný kraj vysloveně s..., že by mu lez krkem.
Nebo tak něco.*

Voda se v mých příbězích objevuje tak často proto, že je lacinější než whisky.

Ale vážně: Spíš než voda bych použil slovo řeka. Dvacet let jsem prožil na břehu Berounky, asi čtyřicet na břehu Sázavy – a když píšu na břehu, tak bych do obou opravdu doplivl. No... dohodil kamenem. Skoro. Každá z těch řek je jiná a obě jsou krásné, taky proto, že v nich voda na rozdíl do rybníku nebo od moře neustále plyne a neustále se mění, což do jisté míry mění i člověka, který se na ni dívá a hlavou mu jako líné ryby plují vznešené myšlenky. (Nebo jindy jako střelhité rybky a praštěné myšlenky.)

Vltavu v Praze nepočítám. K té jsem si intimní vztah nevytvořil. A z Jižního Města k ní nedohodím, i kdybych tu nakrásně našel vhodné šutrák.

- Berounka vybízí k otázce: Byl jste v mládí příznivcem trempingu ?

Nebyl jsem příznivcem trempinku. Byl jsem tramp. Teda čundrák. Ted'ko se mi nechce přemýšlet, jestli je v tom nějaký rozdíl.

Na Sázavě mám chatu v Osadě starých kamarádů, což je jedna z nejstarších trampských osad v Čechách a z trampských ideálů tam, jako jinde, už pomalu nezbyvá nic.

To jen tak.

Aby řeč nestála.

- Jak moc jsou vaše knihy autobiografické? Četl jsem, že třeba „Krajina s nábytkem“ hodně čerpá z vašeho života.

Všechny moje knihy jsou autobiografické, některé víc, jiné méně.

Krajina s nábytkem čerpá z mého života a dělám se v ní lepším, než jsem. Mé svatby, cizí pohřby čerpají z mého života a dělám se v nich horším, než jsem.

Tak už to chodí.

Berte to takhle: Beletrie je výmysl na základě toho, co člověk ví. Když se mu to vymýšlení daří, píše pravdivěji, než kdyby se snažil vzpomenout si na skutečnou událost. Velká lež je přijatelnější než pravda.

To je citát z Hemingwaye, kterého mám taky rád.

- Jak moc jste mohl mluvit do scénáře filmu či například do obsazení herců do rolí ? A splnil film vaše očekávání? Mně se film líbí i po letech, pokud je reprizován, rád se podívám.

Nabídli mi, abych se podílel na scénáři, a já to odmítl. To bylo moudré. Kniha a film jsou dvě svěbytná a odlišná díla a já nechť být zbytečně frustrovaný z kompromisů, s nimiž bych musel chtít nechtět při práci na scénáři souhlasit. Film se mi líbil, rád se na něj taky podívám znovu, mimochodem kromě skvělého obsazení herců v hlavních rolích mě stále překvapuje, kolik dnes známých a slavných osobností si tam zahrálo úplně štěky, třeba Simona Stašová nebo Jiří Langmajer a další.

Krajina s nábytkem byla docela úspěšná a překvapivě se hodně promítala v zahraničí, takže mi chodily tantiémy z Argentiny, Angoly, Venezuely a všelijakých dalších zemí, účtované v tamní měně a zde převáděné na valuty směnitelné za bony. Ovšem poněvadž jsem byl jen autor námětu, byly to

víceméně halířovky. Jo, kdybych byl navíc spoluautorem scénáře...

- Vaši hlavní hrdinové jsou z masa a kostí. Je to proto, že jejich předobrazy skutečně existují?

A z čeho by měli být?

Jejich předobrazy samozřejmě existují.

Jsem to vždycky já.

- Ale nakonec jste utekl do Prahy. Jak dlouho už žijete v Praze? A čím vás Praha inspiruje, pokud vás tedy inspiruje?

Já nijak zvlášť neprchal, i když mě už v rodné vesničce měli plný zuby. Odešel jsem studovat na vysokou a zůstal pak trčet v Praze, což mi vydrželo zhruba nějakých 45 let. To se ví, že mě okouzila, nejvíc atmosférou uliček, hospůdek a vináren na Starém Městě a Malé Straně, v nichž jsme s kamarády nadnášeni svítiplynem lásky a červeného vína diskutovali o poslání poezie a smyslu života..., které se stejně nejvíc naplňovaly, když jsem v temných průjezdech libal pusinky všelijakých dívenek.

Bydlel jsem pár let v podnájmu v podkrovní mansardě na Maltézském náměstí, a když jsem se pozdě v noci šplhal po dřevěných schodech, na jejichž zdi kreslil měsíc kulisy malostranských střech, zdálo se mi, že jsem na Montmartru, a aby nebylo pochyb, recitoval jsem si francouzsky Préverta...

Jo.

Ted' už mě Praha neinspiruje a ani moc nebaví. Pokud se nedíváte nad druhá patra, je vlastně zaměnitelná s jakýmkoli evropským velkým městem. Plus mínus.

- A jak jste se dostal k žánru science fiction, jestli si dobře vzpomínám, psal jste společně s Ladislavem Szalaiem? A máte i v tomto žánru své vzory?

Láďa byl můj nejlepší kamarád, už když jsme oba psali a publikovali verše, on pak se nějak zapletl s vědeckou fantastikou... a jak jsme tak jednou večer seděli ve vinárně, kam údajně chodil Franz Kafka, pohádali jsme se. Já tvrdil, že psát SF je o moc lehčí než „normální“ beletrii, poněvadž člověk si moc nemusí lámat hlavu s pravidly děje, charakterem postav, zápletkou atd., on byl zase přesvědčený, že je to daleko těžší a že já bych to nikdy nedokázal... Čím víc jsme měli panáků, tím jsme byli nesmiřitelnější. A po sedmém jsem najednou dostal frajerskej nápad a povídám. Hele, Láďo, vem si tužku a já ti tady z fleku a z hlavy nadiktuju čtyřstránkovou

sci-fi povídku. On to udělal (furt u sebe měl tužku a velký školní sešit,) já to udělal, a tak to všechno začalo. Aby to bylo spravedlivější, vymysleli jsme deset základních témat a na každé z nich jsme oba napsali povídku. Tak vznikl Dvojnásobný dvojník, který měl takový úspěch, že jsme hned museli napsat druhou knížku... po letech mi jeden přítel nakladatel řekl, No jo, povídky, ale SF román, to bys nesved, a já na to Do kdy ho chceš? A ještě jsme se vsadili, jestli to stihnu nebo ne...

Na začátku bývá ledacos.

To byste se kolikrát divili.

Nejsem spisovatel SF a nemám v tomhle žánru své vzory. Ale jsem jeho fanatický čtenář a milovník.

Čtu jako divej.

- Mimochodem když jsme u sci – fi, myslíte si že klasická kniha bude vytlačena e-knihami? A máte vy sám zkušenosti z e-knihami?

Když jsme u SF, e-knihy a další e-blbinky zaniknou, jakmile vznikne přímé propojení počítače a lidského mozku. Už se to blíží. Klasická papírová kniha zůstane - nejspíš jako utajovaná a zakazovaná neřest.

Nějaká má dílka vyšla taky jako e-knihy, fakt nevím kolik. Jen jsem k tomu dal souhlas a víc se o to nezajímám. Ani žádný honorář jsem za ně nechtěl. Je to prkotina.

- Na čem právě literárně pracujete? A na co se čtenáři mohou v nejbližší době těšit?

Nepracuju na ničem a čtenáři ať se na nic netěší. Já si totiž myslím, že dobrý spisovatel by měl poznat, kdy toho má nechat. Není to jen otázka věku, ale prostě to, co jste dokázali ve třiceti, už v pětadesáti nedokážete, ať to děláte rukama, nohama nebo hlavou. I nápady už došly a musíte si je horko těžko cucat z artritických prstů. To mám za zlý tým milovanejm americejm prozaikům, že jak byli slavní, nepoznali to, nebo toho zkrátka neuměli nechat. A tak celej váš a můj Saroyan, Heller, Vonegut, Irwing, Robins a spousta dalších k stáru psali a vydávali strašný blafy, kterými si kadili na hlavu.

No jo. Nemohli bez toho být. Jen občas si některý chytřejší strčil do úst brokovnici a uštěřil si palici.

A pak, já napsal knížky normálních i SF povídek, novelu, trampský román, historický román, postmoderní román, romantický román, magicko-realistický román, SF román, pohádky, knížku fejetonů (a pod pseudonymem taky pár detektivek a nějaký dívčí románek), bavilo mě

pořád něco zkoušet, a když se mi to povedlo, proč bych to dělal ještě jednou? Jo jasně, nenapsal jsme humoristický román, to je těžký jako prase, a třebaže ho mám v počítači asi 70 stránek, už ho nedopíšu. Brokovnicový typ ovšem nejsem, a tak dělám měco jiného.

Maluju obrazy.

Třeba.

(K tomuhle výlevu malá prémie nakonec: Podle toho, o čem jsou mé odpovědi a jak jsou formulované, byste už měli poznat, kdo je můj oblíbený autor. Nejoblíbenější. Zkuste to uhodnout, když se vám to povede, napište mi jeho jméno na zdenekros zavináč gmail.com. Prémie 500.- Kč.)

- Sledujete současnou českou literární scénu? Co vás v poslední době zaujalo nebo kterou knihu byste nám doporučil?

Současnou českou literaturu nesleduju. Myslím si, že je v pěkném srabu.

- Jste členem Obce spisovatelů. Co vám tato organizace přináší? A je důležité, aby se spisovatelé sdružovali? Nejsou to spíš solitéři?

Ještě jednou Hemingway: “Psát co možná nejlíp znamená žít osaměle. Spisovatelské organizace zmírňují spisovatelovu osamělost, ale pochybuju, jestli zlepšují jeho psaní.”

S tím souhlasím. Ovšem, pár nadaných týpků se klidně může sházet někde v Jičíně ve vinárně každou středu, číst si své věci a debatovat a nemusí přitom lézt do nějaké celostátní organizace. Obec spisovatelů je navíc akorát prázdná, zevnitř totálně vyhryzaná slupka.

(Když jsem v roce 1988 byl přijat do Svazu spisovatelů, raz dva tři jsem dostal půlroční stipendium na dopsání knížky, které mi pak raz dva tři prodloužili na stipendium roční. Seděl jsem na verandě chaty, Sázava šuměla a já mlátil do psacího stroje, zatímco mi v práci normálka běžel plat. Byl jsem z toho tak vyvalenej, že jsem napsal knížky tři a nakonec mě museli spoutat. To jen tak. Ale jedině v podobných případech by snad spisovatelská organizace někomu něco přinášela.)

- Má v dnešní době literatura a kultura smysl, když se život poměřuje spíše penězi? A věříte, že jsou ještě spisovatelé svědomím národa?

Takověhle otázky (a dostával jsem je často) mě vždycky rozzuřily. Já nevím. Smysl dáváte věcem vy sám, ať je vytváříte, nebo konzumujete.

A proč by sakra zrovna spisovatelé měli být svědomím národa? Proč ne třeba pekaři? To je takovej obrozeneckej blud, kterej pánbuví proč furt přežívá. Ať pracujete se slovem nebo s těstem, musíte to umět, obojí je

řemeslo. A když k tomu navíc máte talent, vyjde z toho dobrá (výborná) knížka a dobrá (výborná) houska, ze které bude mít spotřebitel radost. S obojím se samozřejmě dá podvádět – proto je dnes taková spousta mizernejch knih a mizernejch housek. Spisovatelé jsou svědomím národa, novináři hlídacím psem demokracie a kam čert nemůže, nastrčí bábu.

- Rozhovor vychází v prázdninovém čísle, takže kam byste nás pozval na výlet? I když tuším, že to bude Berounka?

Těsně vedle. Když už na tom trváte, půjčte si kanoi nebo raft a sjed'te dolní tok Sázavy z Týnce do Pikovic. Až poplujete v Lukách pod Medníkem kolem toho ohromného dubu, zavolejte na mě a já vás pozvu na kafe. Určitě tam budu.

- Cestujete rád? A chtěl byste žít někde v zahraničí? Případně kde a proč?

Tak normálně. Jezdím každým rokem na nějaké řecké ostrovy, víc kvůli lidem, jídlu a přírodě než kvůli moři. Líbí se mi žít v Česku a vyměnil bych to (možná a s rezervou) za Provence.

- Oklikou se vracím tak trochu na začátek našeho rozhovoru. Abych dokázal, že s tím vaším vzorem, to myslím opravdu vážně. Podle vaší povídky „Věra, blázen a sněhulák“ jsem napsal kdysi v počátcích své tvorby povídku „Husa, motýl, předjaří“ (najdete ji v tomto čísle na konci). Moje Jarmila a vaše Věra si, aspoň doufám, jsou trochu podobné. Máte rád sněhuláky a podivíny všeho druhu?

Těsně vedle. Mám rád blázny.

- Z vašich knih mám pocit, že určitě máte rád humor. Takové to „tragikomično“, jestli se nemýlím. V tom máme určitě dost společného. Jaký humor vás pobaví? A čemu byste se nezasmál, ani kdyby vás „mučili“?

Jo, to jo. Tragikomično to asi přímo není, ale takřka žádný můj text (i tenhle, jak jste si všiml) se neobejde bez jisté dávky ironie a sarkasmu. Pobaví mě inteligentní humor. A taky černý.

Když je inteligentní.

Mučení nesnáším moc statečně, tak bych se asi zasmál všemu. Kdyby u toho neubližovali dětem.

- Jak nejraději relaxujete? Předpokládám, že ve vaně a každou půlhodinu si přitáčíte teplou vodu?

Úplně vedle. Sedím na břehu Sázavy vedle nahozených rybářských prutů a každou půlhodinku si přitáčím trochu nějakého pití.

Ideální je teplý červenový večer, nahoře vycházejí první hvězdy, kolem tajtrlíkujou světlušky a já si potichu si odříkávám své oblíbené básně od Hlaváčka, Préverta, Halase, Seiferta...

- Přeji Vám příjemné léto a pevně věřím, že se třeba jednou na schůzi Obce spisovatelů potkáme osobně.

To sotva.

Tak raději na té Sázavě. Děkuji za rozhovor.

Václav

Václav FRANC: HUSA, MOTÝL, PŘEDJAŘÍ

Čím víc se Jarmila vzdalovala městu, poznávala, že se zima nehodlá vzdát své vlády. Za okny autobusu se z nejprve nesmělých zmrazků vyklubala souvislá sněhová pokrývka. Sice to bylo jen několik centimetrů, ale přece jenom za ní zůstávaly jizvy stop, když se brodila k chalupě. Jezdívávala do hor často. Vlastně vždycky, když měl Kamil volno, nebo se doma vymluvil na službu. Jenže to už je dávno.

Když otevřela okenice, vstoupilo do místnosti světlo. Zima už tam byla dávno před tím. Natáhla si bundu, kterou původně přehodila přes židli. Naštěstí zůstalo od poslední návštěvy u kamen pár polen a třísek. Noviny navlhly a Jarmila musela několikrát škrtnout zápalkou, než papír začal hořet. Ještě štěstí, že nepodlehla iluzi jara, která se ve městě dala koupit stejně lacino jako první kočky na trhu u náměstí.

Když se v místnosti ohřál vzduch a Jarmila měla jistotu, že se oheň udrží, začala vybalovat z batohu věci pro dnešní večer a noc. Musela poklidit, převléknout deky a nachystat večeři, než přijede Kamil.

Při práci pokukovala po protějším svahu. Očekávala, že sníh bude proříznut světlý Kamilova vozu. Slíbil jí to.

"Nějak to udělám, ale to víš, moje stíhačka má oči všude," zasmál se Kamil na chodbě nemocnice. V Jarmile se zapálil ohníček jara, jako když v dětství o jarních prázdninách shrabávala doma na zahradě staré listí. Zase přijede. Všechno bude jako dřív. Od podzimu se Kamil Jarmile vyhýbal. Kamilovu netečnost si zavinila sama. Spíš chřipka nebo fakt, že táhla několik služeb ve špitále za sebou, mohla za to, že zpanikařila.

"Kamile, já jsem asi v tom!"

"To sou teda fóry!" křičel a dělal scény. Nelitovala ztráty řeči o nešťastném manželství, které si na něm žena vybrečela, ani historky o dvou malých dětech potřebujících tátu, ale .. potřebovala někoho, komu by se mohla vybrečet na rameni.

Venku se setmělo, když si Jarmila pustila rádio a zatahla závěsy. Světla na protější stráni se nekonala. Vyšla na zápraží a dlouze pozorovala zatažené nebe. Bude sněžit, pomyslela si. Napadlo ji, že Kamil třeba havaroval, nebo přijede pozdě v noci.

Z připravených obložených talířů ojedla nejprve sýr, potom salám a nakonec si rozdělala láhev vína. Upíjela a bloudila po protějším svahu. Na stahovací lampu začala útočit můra. Chtěla ji chytit a zamáčknout. Z můry se vyklubal motýl. Bojoval proti světlu, chtěl se dostat dovnitř lampy, ještě víc se ohřát. Už se nemohl dočkat jara.

Jarmila nad jeho neúnavným počínáním mávla rukou. Začetla se ve starém časopise. Od řádků občas odskočila na protější strán. Světlo se neobjevovalo a láhev byla dopita. Jarmilu přemohla únava dvou probdělých nocí v nemocnici.

Probudila se v půl desáté. Navykla usnout i v křesle, ale udivovalo ji, že vydržela spát tak dlouho. A přitom ... jaro dorazilo do hor. Sníh se styděl v nesmělých ostrůvcích a na protější strán dopadlo opravdové jaro. Rychle otevřela okno. Motýl, dosud marně útočící na okenní tabuli, se osvobodil ze zajetí.

"Jsem to ale husa," řekla nahlas. "Zmrzne!"

Vyběhla ven. Na loučce před chalupou se snažila chytit nebojácného motýla. Jarmila poskakovala mezi zbytky sněhu jako závodník mezi slalomovými brankami a věřila, že tam někde chytí to své pravé jaro.

POEZIE VÁCLAVA TESLÍKA

ZVONKY ŠTĚSTÍ

1.
závidím důstojnost
synu člověka
jeho úsměvu úsměv
oltářní
závidím šťastnou závistí
i včely berou zvonkům
chvatně

závidím člověku
závidím synu
člověka
a miluji svou závist
neb je to závist hodná
neb je to závist přání
milujících

2.
ponořen v tichý svět
naslouchám klevetění
v korunách jarních

jako když ocel pyšná vydá
hru zvonku
stane se zvonkem
a mistr musí hrát
neb je to úděl vášně

vášnivý svět
v korunách jarních
jen naber trochu vášně
a spěchej synu
s vášní
a roznes svoji zvěst
o zvoncích

v tajemství

3.

až na dno

můžeš vidět

až na dno uvidíš

jen ať je voda průzračná

jak naladěný vánek

ať zvonky vánku sní

jen ať je voda průzračná

jak sen vánku

průzračný

až na dno

až na dno uvidíš

až na dno tajemství

jen vánkem

průzračným

bud' na dně svém

4.

jen jednou uviděl

jen jednou

vždyť i to stačí

jednou se pokusí

zbavit zlých hluchých míst

šaty jdou s krajinou

v ní tráva zelená

skrývá

sto cvrčků v ouškách cest

již včera

na podzim

zahoří v ocúnech

a zvonky v kolejích se ozvou

jen jednou končí cesta

stále se mu to zdá

uprostřed trati

a zastaví se vlak

vystoupí do soumraku

a zmizí do štěstí

vždyť nelze ani dál

než tam

7.1.2016

CÍTÍM TVÁŘ ve tmě, cítím oči,
čpí - vlahé touhy doutnají.
„Záhadou blízkost větrím v tichu,“
šeptá můj neklid. – Potají

vnímám ho, asi je mu zřejmé:
její pohledy tady jsou.
Snad pochopí mne, když mu sdělím:
Neznám ji - byt' je tváří mou.

28.1.2017

ZEMŘEL VLADIMÍR ÚLEHLA, **autor knih edice Jičínsko Knihovny Václava Čtvrтка**

Ve věku 91 let zemřel ve čtvrtek 29. června 2017 v jičínské nemocnici badatel v regionální historii Vladimír Úlehla, autor několika knih vydaných v edici Jičínsko Knihovny Václava Čtvrтка. Informoval o tom jeho spolupracovník Pavel Kracík, který se mimo jiné podílel také pořízením kompletního obrazového doprovodu na jedné z Úlehlových knih.

Vladimír Úlehla v edici Jičínsko vydal čtyři knihy: Samotářská dcera Boženy Němcové Theodora (2007), Václav Fejfar, mistr tesařský, starosta města, protektor Řemeslnické besedy, dědeček Václava Čtvrтка (2008), Procházka jičínským hřbitovem (2012) a druhé, doplněné vydání Theodory Němcové (2014).

Poslední knižně vydanou monografií Vladimíra Úlehly je kniha Ze starého Jičína: Lohařové, věnovaná jičínským právníkům Františku a Jaroslavu Lohařovým, kterou vydal TomTour, vydavatel Nových novin, na konci roku 2015. Stejný nakladatel vydal v roce 2006 další z jeho knih, Jičín na konci 19. století.

„Říká se, že knihy dají člověku hodně. Jsem nesmírně vděčná, že jsem měla možnost seznámit se s panem profesorem Úlehlou a mít tu čest být při tom, když se knížky vydávaly. Pana profesora si nesmírně vážím nejen pro jeho znalosti a píli a čtivé vyjádření, ale vážím si ho i pro jeho lidské vlastnosti a mám ho moc ráda,“ uvedla ředitelka Knihovny Václava Čtvrтка v Jičíně Jana Benešová loni při oslavě 90. narozenin Vladimíra Úlehly.

Vladimír Úlehla se narodil 18. ledna 1926 v Praze. Vystudoval obor čeština-filozofie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Učil na několika školách (v Novém Boru, v Kopidlně, v Liberci), v roce 1963 nastoupil na Střední průmyslovou školu do Jičína. Z politických důvodů

byl v roce 1970 přeložen na učňovskou drogistickou školu v Hořicích a od roku 1974 až do odchodu do důchodu pracoval jako čerpač v podniku Vodní zdroje Praha-Zličín.

V roce 1990 byl pověřen zpracováním historie událostí z let 1968–1970 na jičínském okrese. Potom se ve své badatelské činnosti zaměřil především na období 1860–1918. Jeho studie vyšly knižně, publikoval v novinách a odborných časopisech, vystupoval na přednáškách a konferencích a podílel se na scénáři k některým dokumentárním výstavám.

Zájem o kulturní a společenské dění v Jičíně ho přivedl do kulturní komise města, významně se zapojil do činnosti Občanského sdružení Lodžie, byl členem i několika dalších sdružení – Jičínské besedy, Spolku občanů a přátel města Jičína, Paměti a svědomí, Pekařovy společnosti Českého ráje. Za svou práci obdržel řadu ocenění, v roce 2007 mu byla udělena Cena města Jičína. Pro svou životní moudrost a distingované vystupování se stal všeobecně uznávanou morální autoritou.

(Převzato ze stránek Knihovny Václava Čtvrtka v Jičíně,
foto Martin Žantovský)

ČAJ pro chvíle pohody

č.130, červenec 2017, ročník XVI

Vydáno 5. července 2017 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU KOREKTUROU!